

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1779>

Citation: Mutluer, C. & Memişoğlu, H. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının zorlandıkları tarih derslerinin ikili karşılaştırmaya dayalı olarak ölçeklenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(51), 474-481.

Öğr. Gör. Ceren MUTLUER

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Bolu / TÜRKİYE,

0000-0002-3935-336X

Doç Dr. Hatice MEMİŞOĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Bolu / TÜRKİYE,

0000-0003-3987-8454

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ZORLANDIKLARI TARİH DERSLERİNİN İKİLİ KARŞILAŞTIRMAYA DAYALI OLARAK ÖLÇEKLENMESİ

ÖZET

Tarih dersleri, alan dersleri içerisinde ortaokul sürecinden üniversite son sınıfa kadar öğretmen adaylarının öğrenmesi gereken derslerinin başında gelmektedir. Tarih dersleri kapsamlı ve sözel beceriye hitap ettiği için, birçok sosyal bilgiler öğretmen adayının güçlüğ yaşadığı derslerinden biridir. Bu araştırmada ikili karşılaştırma yöntemi kullanarak, 8 dönem boyunca alınması gereken tüm tarih derslerini almış öğretmen adaylarının en çok ve en az güçlüğ yaşadıkları tarih derslerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yargılarını V. Hal denklemiyle tarih derslerinde güçlüğ yaşama düzeylerini tespit etmek için ölçekleme çalışması yapılmıştır. Bu araştırma, örneklemden elde edilen bilgileri evrene genelleme amacı gütmemektedir. Bu nedenle, yapılan çalışmada temel bir araştırma niteliğindedir. Araştırmaya, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 60 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacıların geliştirdikleri ikili karşılaştırmayı içeren bir ölçme aracı kullanılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırma ile öğretmen adayları tarafından en fazla güçlüğ yaşanan ders Çağdaş Dünya Tarihi iken; en az güçlüğ yaşanan ders Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Tarih, Ölçekleme, İkili Karşılaştırma Yöntemi, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayları.

SCALING THE HISTORY COURSES IN WHICH SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES HAVE DIFFICULTY BASED ON PAIRED-WISE COMPARISON

ABSTRACT

History courses from the middle school process to the last year of the university are among the main courses that candidate teachers should learn. As history classes address comprehensive and verbal skills, it is one of the most challenging courses for social studies teachers. In this research, it was aimed to determine the history courses which the most and least difficult of the candidate teachers by using the dual comparison method. In this study, a scaling study was conducted to determine the level of difficulty of social studies teacher candidates in the history lessons with 5th state equation. This research does not aim to generalize the information obtained from the sample to the universe. Therefore, the study is basic research as well. Sixty candidate social studies teachers who attended 3rd and 4th grade in the 2018-2019 academic year at the Faculty of Education of Bolu Abant İzzet Baysal University participated in the study. As a data collection tool, a measurement tool including a dual comparison developed by the researchers was used. While the most difficult with the paired-wise comparison is the Contemporary World History, the easiest course is Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution.

Keywords: History, Scaling, Paired-Wise Comparison, Social Studies, Candidate Teacher.

1. GİRİŞ

Tarih dersleri, ortaokul sürecinden üniversite son sınıfa kadar alan dersleri içerisinde öğretmen adaylarının öğrenmesi gereken derslerinin başında gelmektedir. Tarih dersleri kapsamlı ve sözel beceriye hitap ettiği için pek çok sosyal bilgiler öğretmen adayının güçlüğ yaşadığı derslerinden biridir. Tarih; insan topluluklarının bütün faaliyetlerini, geçirdikleri gelişmeleri ve aralarında geçen olayları yer ve zaman göstererek neden-sonuç ilişkisi içinde, belgelere dayanmak suretiyle araştıran ve günümüze ulaştıran bir sosyal bilim dalıdır (Özçelik, 2011).

Tarih öğretiminin amaçları; tarihsel bilgi, toplumsal değerler ve kültürel aktarımı sağlamak; geçmiş-bugünü anlamak ve geçmişten ders almak; mevcut ideolojik yapının benimsetilmesi ve milli kimlik gelişimini sağlamak; iyi vatandaş yetiştirmek, demokratik yaşam becerileri kazandırmak; bilimsel düşünme ve kanıtları değerlendirebilme becerilerini kazandırmak; yaşanan zaman diliminde meydana

gelen siyasi, sosyal ve ekonomik sorunların nedenlerinin farkına varmak ve yorumlamak; tarihle ilgili temel kavramların öğretimini sağlamak şeklinde sıralanabilir (Demircioğlu, 2010).

Sosyal bilimler içinde tarihin görevi, toplumların nereden geldiklerini ve nereye gitmekte olduklarını açıklamak gibi son derece önemli bir bilgi birikimi sağlarken, diğer yandan da milli bilinç kazandırır. Dün-bugün-gelecek arasında ilişki kurmayı hedef alan bu bilim dalının doğru bilinç oluşturmadaki rolü tartışmasızdır. Tarih öğretiminde doğru bilinç oluşturma görevi yerine getirilmeye çalışılırken, çeşitli problemlerle karşı karşıya kalınmaktadır (Hali, 2014). Yapılan araştırmalara göre tarih öğretimindeki sorunlar; amaçlar, programın içeriği, ders işlenişindeki yöntem ve teknikler, ders kitapları, ezbere dayalı bir anlayışın olması şeklinde sıralanmaktadır (Akdemir, 2006; Aslan, 2008; Bal, 2011; Delen, 2007; Dinç, 2004; İskender, 2007; Özbaran, 1992; Öztürk, 2003; Safran, 2009; Yıldız, 2003; Yılmaz, 2007). Bu sorunlar, öğrencilerin tarih dersine karşı tutumlarını etkilemektedir. Öğretmen adaylarının, tarihi sıkıcı olarak nitelendirmeleri ve derse olan ilgisizliği yüksek oranda sorun olarak görmesi önemlidir. Zümre öğretmenler toplantısı tutanakları üzerinde yapılan bir araştırmada öğretmenlerin de tarih dersini sevdirmek ve derse olan ilgiyi artırmak için gerekli önlemleri alma yönünde devamlı olarak karar verdiği de görülmektedir (Akdemir, 2006; Bal, 2011).

Öğrencilerin tarih dersi ile tarihe karşı olan tutumlar da birbirinden farklıdır. Derse karşı olan tutum öğrencinin dersle ilgili yaşantılarıyla doğrudan ilgilidir. Ancak derste izlenen öğretim yöntemleri, öğrencilerde tarih dersine karşı olumsuz bir tutum geliştirilmesine neden olurken, tarihe karşı öğrencilerin olumsuz bir tutum sergilemediği görülmektedir (İskender, 2007).

Genelde Türkiye’de uzun yıllar geleneksel tarih öğretimi uygulanmıştır. Ezbere dayalı bir siyasi tarih anlayışı egemen olmuştur. Oysaki öğretilmesi gereken konuların seçimi, öğrencinin tarihi ve tarih dersini sevmesi ve kendini geliştirmesi, yorum gücünün artması ve düşünmesi anlamında son derece önemlidir. Sadece dünya tarihinden ve geçmişteki farklı uygarlıklar ve devletlerden bahsetmek, öğrencilerde gereksiz konuları ezberlemek şeklinde algılanabilir. Bu da, öğrencilerde tarihe ve tarih dersine karşı olumsuz bir tutum geliştirmeye yol açabilir (Vella, 2001).

Çağımızda tarih dersinin artık bir ezber değil, düşünce dersi olarak algılanması ve öğrencilerden çeşitli olaylarla ilgili yorum ve fikirlerinin alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda derste uygulanacak olan öğretim yöntemleri, tarih derslerine karşı olan tutumun olumlu yönde değişmesinde etkili olacaktır (Tobin, Tippins ve Gallard, 1994).

Önemli amaçları olan tarih derslerinin öğretiminde, öğrencilerin tutumlarını etkileyen önemli faktörlerden biri, öğrencilerin tarih derslerini güçlük derecelerine göre sınıflandırmasıdır. Güçlük derecesine göre, öğrenci derse karşı olumsuz tutum geliştirebilir. Bu amaçla, tarih derslerinin güçlük derecelerini belirlemede kullanılan yöntemlerden biri de ölçektir.

2. ÖLÇEKLEME

Kişilik, ilgi, tutum, güdü, yetenek, özyeterlilik (self-efficacy), benlik algısı (self-esteem) gibi birçok psikoloji ve eğitim biliminin alanında olan, doğrudan gözlenemeyen fiziksel büyüklükleri bilinmeyen değişkenler vardır. İnsan davranışlarına ve davranışlar arasındaki neden sonuç ilişkilerine ışık tutabilmek için psikoloji biliminin temel konuları olan bu yapıların ölçülebilir ya da gözlenebilir kılınması çok önemlidir. Psikolojik değişkenleri ölçme yollarının bulunması, ölçme araçlarının geliştirilmesi ve ölçeklenmesi, ölçme ve değerlendirme bilim dalının temel konuları içinde yer almaktadır.

Ölçekleme, ölçme sürecinde nitel ayrımları gösteren gözlemlerden, nicel ayrımları gösteren ölçülere geçişte çok önemli bir halkayı içeren bir çalışma alanıdır (Anıl ve Güler, 2006). Ölçekleme, ölçek yapma işlemi ilk olarak psikolojinin bir alt dalı olan psikofizikte ortaya çıkmıştır. Psikofizik, ölçülmek istenen özelliğin ya da fiziksel uyarıcının bireyde oluşturduğu etkiyi araştıran bir bilim dalıdır. Burada üzerinde durulan nokta, uyarıcıların ölçülen özellikleri ile algılanan özellikleri arasında bir bağlantı kurmaktır (Brown & Peterson, 2009; Crocker & Algina, 1986; Dunn-Runkin, 1982; Guilford, 1954).

2.1. İkili Karşılaştırmaya Dayalı Ölçekleme

Psikolojideki ölçekleme tekniklerinden biri ikili karşılaştırmalar adıyla anılan yöntem olup Thrustone (1927) tarafından bulunmuştur. İkili karşılaştırmalar yaklaşımında n gözlemciden i ve j uyarıcılarında hangisinin “daha öncelikli”, “daha iyi” ve “daha olumsuz” olduğuna karar verilmesi istenir (Anıl ve

İnal, 2018; Turgut ve Baykul, 1992). Her gözlemciden, r uyarıcı çiftinden birini diğerinde mutlaka tercih etmesi istenir. Ayırt etmeme yargılarına izin verilmez.

Türkiye’de ve dünyada ölçekleme alanına dönük çalışmalar son derece kısıtlıdır. Tezbaşaran (2004) yaptığı bir çalışmada konuyla ilgili çeşitli veri tabanlarını taramış ve bu konudaki çalışmaların çok sınırlı olduğunu rapor etmiştir. Ölçekleme alanında yapılan çalışmalar 2004’den günümüze incelendiğinde de çalışma sayısında önemli bir artış olmadığı dikkat çekmektedir (Albayrak ve Gelbal, 2012; Anıl ve Güler, 2006; Bal, 2011; Bülbül ve Acar, 2012; Ekinci, Bindak ve Yıldırım, 2012; Kan, 2008; Mutluer, Gündüz ve Çakan, 2019; Nartgün, 2006; Ömür, 2009; Özer ve Acar, 2011; Öztürk, Özdemir ve Gelbal, 2011). Bu araştırma ile literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışma ile sosyal bilgiler bölümü öğretmen adaylarının, üniversite öğrenimi sürecinde zorlandıkları tarih derslerinin ikili karşılaştırma yöntemiyle ölçeklenmesi amaçlanmıştır. Nicel bir yöntemle öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar kullanılarak ikili karşılaştırmalarla ölçekleme yapılmıştır. Böylece öğretmen adaylarının en çok güçlük ve en az güçlük yaşadıkları tarih derslerinin hangisi olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda alan yazında ölçekleme ile ilgili sınırlı sayıda çalışma yer almaktadır. Araştırma bu yönüyle eğitim alanında az rastlanan bir ölçekleme çalışması olması nedeniyle önem kazanmaktadır.

4. YÖNTEM

4.1. Araştırma Deseni

V. Hal denklemiyle ölçekleme yapılırken gözlemcilerin hepsinin uyarıcıları ayırt etme dağılımlarının birbirine eşit olduğu kabul edilir (Turgut ve Baykul, 1992). Bu çalışmada sosyal bilgiler eğitimi bölümü öğretmen adaylarının yargılarını V. Hal denklemiyle tarih derslerinde zorlanma düzeylerini tespit etmek için ölçekleme çalışması yapılmıştır. Bu araştırma örneklemden elde edilen bilgileri evrene genelleme amacı gütmemektedir. Bu nedenle yapılan çalışmada temel bir araştırma niteliğindedir.

4.2. Çalışma Grubu

Araştırmaya, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan, tüm tarih derslerini almış 3. ve 4. sınıfa giden 60 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada tarih derslerinin hepsini alma şartı ve üniversite sınırlaması konulduğu için ölçüte dayalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

4.3. Veri Toplama Aracı

Ölçekleme araştırmalarında ortaya konulan durumu belirlemek için genellikle araştırmacı(lar) tarafından ölçme aracı hazırlanmaktadır. Bu araştırmada da araştırmacılar kendi veri toplama aracını oluşturmuşlardır. Ölçme aracının hazırlanması aşamasında, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi sosyal bilgiler öğretmenlik bölümlerinin ders içerikleri incelenmiştir. Ders içerikleri incelenmiştir. Yarıyıl dönemlerine göre verilen dersler Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde Okutulan Tarih Dersleri ve Kredileri

Yarıyıl	Ders Adı	Kredi
1. Yarıyıl	*Atatürk İlkeleri ve İnkılaplar Tarihi I	2 Kredi
2. Yarıyıl	*Atatürk İlkeleri ve İnkılaplar Tarihi II	2 Kredi
	*Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	2 Kredi
3. Yarıyıl	*İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	2 Kredi
4. Yarıyıl	*Ortaçağ Tarihi	4 Kredi
5. Yarıyıl	*Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı I	2 Kredi
	*Yeni ve Yakınçağ Tarihi	2 Kredi
6. Yarıyıl	*Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı II	2 Kredi
	*Çağdaş Dünya Tarihi	2 Kredi
7. Yarıyıl	*Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I	2 Kredi
8. Yarıyıl	*Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II	2 Kredi

Tablo 1’de belirtilen bu sekiz farklı ders ikili olarak sunulmuştur. Öğrencilere yöneltilen ikili derslerden sadece bir tanesini zor ders olarak seçmeleri istenmiştir. Aynı ikili seçenek bir daha sorulmayacak şekilde 28 farklı ikili ders karşılaştırması yöneltilmiştir.

4.4. Verilerin Analizi

Bu araştırma için Office-EXCEL programı kullanılmıştır. Öncelikle araştırma için frekans matrisi oluşturulmuş, oran matrisi ile katılımcı yüzdelik oranları hesaplanmıştır. Birim oran matrisi ve model uyum indeksleri incelenerek V. hal denklemi kullanılmıştır.

5. BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında katılımcıların verdikleri yanıtlar matrisler üzerinden incelenmiştir. Çalışmaya katılan her öğretmen adayına gruplandırılan sekiz tarih dersi ikili şekilde sunulmuş ve bu yöntemleri ikili karşılaştırma yaparak sıralamaları istenmiştir. Öğretmenlerin ikili olarak yaptıkları karşılaştırmalara ait frekans değerleri belirlenmiştir. Bu frekans değerleriyle frekans matrisi oluşturulmuştur. Hesaplanan frekans matrisi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Frekans Matrisi (F)

	Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi	Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	Ortaçağ Tarihi	Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı	Yeni ve Yakınçağ Tarihi	Çağdaş Dünya Tarihi	Türkiye Cumhuriyet Tarihi
Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi		6	9	9	12	9	15	28
Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	54		27	18	21	15	15	27
İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	51	33		24	30	33	33	33
Ortaçağ Tarihi	51	42	36		27	33	30	30
Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı	48	39	30	33		27	27	36
Yeni ve Yakınçağ Tarihi	51	45	27	27	33		18	16
Çağdaş Dünya Tarihi	45	45	27	30	33	42		10
Türkiye Cumhuriyet Tarihi	32	33	27	30	24	44	50	

Tablo 2 incelendiğinde; Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi’ dersi ile ‘Eski Çağ Tarihi’ dersinin zorluk düzeyleri karşılaştırıldığında 60 kişilik gruptan 6 kişi ‘Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi’ dersinin daha zor olduğunu belirtirken, geri kalan 54 kişi ‘Eski Çağ Tarihi’ dersinin daha zor olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde ‘Ortaçağ Tarihi’ dersi ile ‘Yeni ve Yakınçağ Tarihi’ dersinin zorluk düzeyleri karşılaştırıldığında 60 kişilik gruptan 33 kişi ‘Ortaçağ Tarihi’ dersinin daha zor olduğunu belirtirken, geri kalan 27 kişi ‘Yeni ve Yakınçağ Tarihi’ dersinin daha zor olduğunu belirtmiştir.

Frekans matrisinden yola çıkarak oranlar matrisi frekans matrisinin her bir hücresindeki değer, toplam kişi sayısına bölünerek elde edilmiştir. Hesaplanan oranlar matrisi Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Oranlar Matrisi (P)

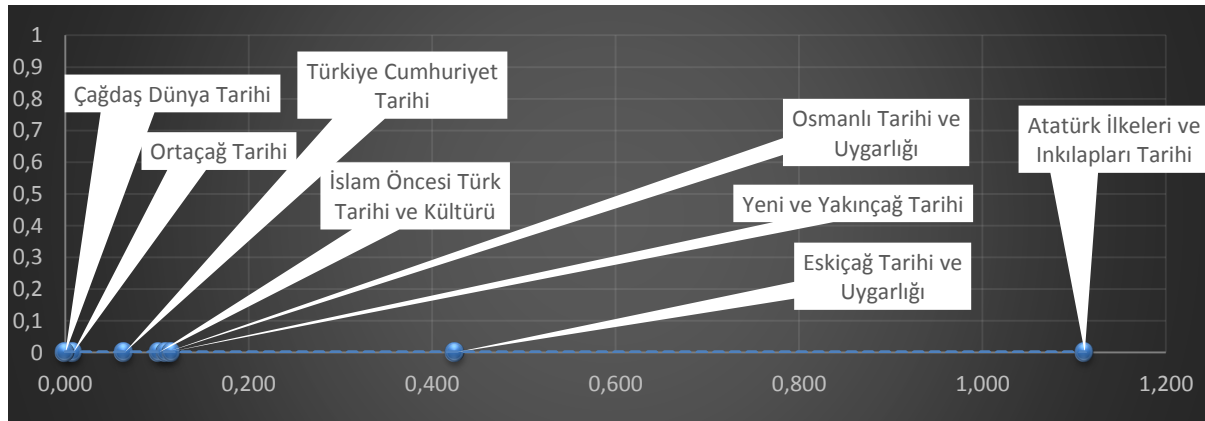
	Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi	Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	Ortaçağ Tarihi	Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı	Yeni ve Yakınçağ Tarihi	Çağdaş Dünya Tarihi	Türkiye Cumhuriyet Tarihi
Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi	0,00	0,10	0,15	0,15	0,20	0,15	0,25	0,47
Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	0,90	0,00	0,45	0,30	0,35	0,25	0,25	0,45
İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	0,85	0,55	0,00	0,40	0,50	0,55	0,55	0,55
Ortaçağ Tarihi	0,85	0,70	0,60	0,00	0,45	0,55	0,50	0,50
Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı	0,80	0,65	0,50	0,55	0,00	0,45	0,45	0,60
Yeni ve Yakınçağ Tarihi	0,85	0,75	0,45	0,45	0,55	0,00	0,30	0,27
Çağdaş Dünya Tarihi	0,75	0,75	0,45	0,50	0,55	0,70	0,27	0,17
Türkiye Cumhuriyet Tarihi	0,53	0,55	0,45	0,50	0,40	0,73	0,83	0,00
Toplam	5,00	3,50	2,60	2,35	2,60	2,65	2,57	3,00

Araştırma için sonraki adımda ise oranlar matrisindeki hücre değerlerine karşılık gelen (z) standart değerleri belirlenmesidir. Böylece birim normal sapmalar matrisi elde edilmiştir. Buradaki değerler normal dağılım tablosundaki +3,-3 Z katsayılarıdır.

Tablo 4. Birim Normal Sapmalar Matrisi (Z Matrisi)

	Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi	Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	Ortaçağ Tarihi	Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı	Yeni ve Yakınçağ Tarihi	Çağdaş Dünya Tarihi	Türkiye Cumhuriyet Tarihi
Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi	0,000	-1,282	-1,036	-1,036	-0,842	-1,036	-0,674	-0,084
Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	1,282	0	-0,126	-0,524	-0,385	-0,674	-0,674	-0,126
İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	1,036	0,126	0	-0,253	0,000	0,126	0,126	0,126
Ortaçağ Tarihi	1,036	0,524	0,253	0	-0,126	0,126	0,000	0,000
Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı	0,842	0,385	0,000	0,126	0	-0,126	-0,126	0,253
Yeni ve Yakınçağ Tarihi	1,036	0,674	-0,126	-0,126	0,126	0	-0,524	-0,623
Çağdaş Dünya Tarihi	0,674	0,674	-0,126	0,000	0,126	0,524	0	-0,967
Türkiye Cumhuriyet Tarihi	0,084	0,126	-0,126	0,000	-0,253	0,623	0,967	0,000
Z _{Toplam}	5,907	1,103	-1,160	-1,814	-1,101	-1,061	-1,873	-1,421
Z _{ort}	0,844	0,158	-0,166	-0,259	-0,157	-0,152	-0,268	-0,203
S _j	1,112	0,426	0,102	0,009	0,111	0,116	0,000	0,065

Araştırmada ele alınan sekiz farklı tarih derslerinin normal dağılım tablosu üzerindeki +3,-3 Z bandı üzerindeki konumları Z_{ort} ile belirtilmiştir. Z_{ort} değerleri incelendiğinde en düşük değer -0,268 ile 'Çağdaş Dünya Tarihi' olarak bulunmuştur. Z_{ort} değerlerindeki en küçük değer 0 a sabitlenip diğer tarih dersleri 0,268 değer kaydırılarak ölçekleme katsayısı (S_j) yeniden hesaplanmıştır. Hesaplanan ölçekleme katsayılarına göre tarih derslerindeki zorluk sıralaması Şekil-1'de sunulmuştur:

Şekil 1. Tarih Derslerindeki Zorluk Sıralaması

Şekil-1 incelendiğinde öğretmen adaylarının en zorlandığı tarih ders 'Çağdaş Dünya Tarihi' olarak belirlenmiştir. En zordan en kolaya doğru zorlanılan derslerin sıralaması şu şekildedir; Ortaçağ Tarihi, Türkiye Cumhuriyet Tarihi, İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü, Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı, Yeni ve Yakınçağ Tarihi, Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı ve en kolay ders Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi. Ölçme aracından elde edilen veriler ile kurulan V. hal denkleminin aksiyomlarının karşılanıp karşılanmadığı için model uyum değerine bakılmıştır. Hesaplanan değerler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. V. Hal Denkleminin İlişkin Aksiyomların Sağlandığına İlişkin İstatistikler

Kareler Toplamı	1674,594
Chi-Square	31,3176
sd	21

Bulunan Ki kare değeri 21 sd ile 0,05 düzeyinde manidar değildir. Yani bu çalışmadaki veriler V. hal varsayımlarını ve/veya ikili karşılaştırmalar yönteminin aksiyomlarını sağlamıştır.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

İkili karşılaştırmaya dayalı ölçekleme yöntemi kullanarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının en çok güçlükle yaşadıkları tarih dersinden en az güçlükle yaşadıkları dersler sıralandığında;

- 1- Çağdaş Dünya Tarihi
- 2- Ortaçağ Tarihi
- 3- Yeni Türkiye Tarihi
- 4- İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü
- 5- Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı
- 6- Yeni ve Yakınçağ Tarihi
- 7- Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı
- 8- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi şeklindedir.

Üniversite ve lise öğrencileri ile yapılan araştırmalarda en fazla ilgi duydukları tarih konularının; Osmanlı Tarihi, Türk Tarihi ve İnkılap Tarihi konuları olduğunu görülmüştür (Kaya,2018; Kaya ve Demirel,2008). İlgi duydukları derslerde az güçlükle yaşamaları ile sonuçlar arasında ilişki kurulabilir.

6.1. Öneriler

1. Tarih dersleri içinde güçlükle yaşanan derslerin sıralamasına göre, öğretmen adaylarının bu derslerde zorluk yaşamalarının nedenleri ve çözüm önerilerine yönelik olarak nitel ve nicel çalışmalar yapılabilir.
2. Tarih derslerinde sıralamaya göre güçlükle yaşanmasının nedenleri, öğretmen adayları ve öğretim üyelerinin görüşleri olarak karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
3. Farklı bölümlerde tarih dersleri içinde zorluk yaşanan derslerin sıralamaları karşılaştırılarak çalışma grubu genişletilebilir.

KAYNAKÇA

- AKDEMİR, S. (2006). *Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Göre Lise Tarih Derslerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (2001–2005)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi üniversitesi.
- ALBAYRAK, A. & GELBAL, S. (2012). *İkili Karşılaştırmalar Yargılarına ve Sıralama Yargılarına Dayalı Ölçekleme Yaklaşımlarından Elde Edilen Ölçek Değerlerinin Tutarlılığının Karşılaştırılması*. 21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, İstanbul, 12-14 Eylül.
- ANIL, D. & GÜLER, N. (2006). İkili Karşılaştırma Yöntemi ile Ölçekleme Çalışmasına Bir Örnek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 30-36.
- ANIL, D. & İNAL, H. (2018). *Psikofizikte Ölçekleme Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- ASLAN E. (2008). Türkiye’de Tarih Eğitiminin Sorunları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 106-114.
- BAL, M. S. (2011). Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Yolları Konusunda Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 371-387.
- BAL, Ö. (2011). Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Başarısında Etkili Olduğu Düşünülen Faktörlerin Sıralama Yargıları Kanunıyla Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(2), 200-209.
- BROWN, T. C. & PETERSON, G. L. (2009). An Enquiry into The Method of Paired Comparison: Reliability, Scaling, and Thurstone’s Law of Comparative Judgment. *Gen Tech*.
- BÜLBÜL, T. & ACAR, M. (2012). A Pair-Wise Scaling Study on The Missions of Education Supervisors in Turkey. *International Journal of Human Sciences*, 9 (2), 623-640.

- CROCKER, L. & ALGINA, J. (1986). *Introduction to Classical and Modern Test Theory*. Holt, Rinehart and Winston, 6277 Sea Harbor Drive, Orlando, FL 32887.
- DELEN, S. (2007). *İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- DİNÇ, E. (2004). *Tarih Öğretmen Adayı, Öğretmen ve Eğitimcilerinin, Mevcut Lise Tarih Müfredat Programı ve Tarih Öğretiminin Amaçları Hakkındaki Görüşleri*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya. 1-15.
- DEMİRCİOĞLU, İ. H. (2010). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar: Tarih Bölümü Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- DUNN-RUNKIN, P. (1982). *Scaling Methods*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- EKİNCİ, A., BİNDAK, R. & YILDIRIM, C. (2012). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretmenlerin Mesleki Sorunlarına Empatik Yaklaşımlarının İkili Karşılaştırmalar Metodu ile İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (3), 759-776.
- GUILFORD, J.P. (1954). *Psychometric Methods*. New York: McGraw Hill, Inc.
- HALI, S. (2014). Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilim Dergisi*, (3), 158-166
- İSKENDER, P. (2007). Öğretmen Adaylarının Tarih Dersine İlişkin Tutumları. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 631-638.
- KAN, A. (2008). Yargııcı Kararlarına Dayalı Ölçekleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 186-194.
- KAYA, R. ve DEMİREL, M. (2008). Lise 3. Sınıf Öğrencilerinin Tarih Derslerinde İlgi Alanları (Erzurum Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 163-177.
- KAYA, B. (2018). Üniversite Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarih Ders Kitapları İçerisindeki Konular. *Journal of Turkish Studies*, 13(4), 809-822.
- MUTLUER, C., GÜNDÜZ, T. ve ÇAKAN, M. (2019). Öğretmen Adaylarının Zorlandıkları Meslek Bilgisi Derslerinin İkili Karşılaştırmaya Dayalı Olarak Ölçeklenmesi (Sözlü Bildiri). Ankara Üniversitesi/ EJer Kongresi 2019, Ankara.
- NARTGÜN, Z. (2006). Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Önem Düzeyinin İkili Karşılaştırmalarla Ölçeklenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 163-173.
- ÖMÜR, S. (2009). *Dereceli Puanlama Anahtarıyla, Genel İzlenimle ve İkili Karşılaştırmalar Yöntemiyle Yapılan Değerlendirmelerin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- ÖZBARAN, S. (1992). *Tarih ve Öğretimi*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- ÖZÇELİK, İ. (2011). *Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- ÖZER, Y. & ACAR, M. (2011). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Üzerine İkili Karşılaştırma Yöntemiyle Bir Ölçekleme Çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (40), 89-101.
- ÖZTÜRK, M. (2003). *Türkiye’de Tarih Eğitiminin Temel Sorunları*. (Ed: O. Köymen), Tarih Eğitimine Eleştirel Yaklaşımlar. İstanbul: Tarih Vakfı.
- ÖZTÜRK, N., ÖZDEMİR, S. & GELBAL, S. (2011). *İki Farklı Ölçekleme Yaklaşımından Elde Edilen Ölçek Değerleri Tutarlılığının İncelenmesi*. 20. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 8-10 Eylül, Burdur.
- SAFRAN, M. (2009). *Türkiye’de Tarih Öğretimi ve Meseleleri*. (Ed: M. Demirel, & İ. Turan), Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın.

- TEZBAŞARAN A. (2004). Likert Tipi Ölçeklere Madde Seçmede Geleneksel Madde Analizi Tekniklerinin Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19 (54), 77 – 90.
- TOBIN, K., TIPPINS, D. J. & GALLARD, A. (1994). *Research on Instructional Strategies for Teaching Science*. In: Gabel DL (Ed). New York: MacMillan
- TURGUT, M. F. & BAYKUL, Y. (1992). *Ölçekleme Teknikleri*. Ankara: ÖSYM yayınları.
- VELLA, Y. (2001). *Yaratıcı Tarih Öğretimi*. (Çev: B. Ata). *Milli Eğitim Dergisi*, (150), 3-5.
- YILDIZ, Ö. (2003). Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çağdaş Çözüm Önerileri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 181-190.
- YILMAZ, K. (2007). Postmodernist Approach to the Discipline of History. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (2), 176-18.